

WEGWIJS IN
het sociaal onderzoek
van het OCMW

WEGWIJS IN HET SOCIAAL ONDERZOEK in negen stappen...

VOORWOORD

Wanneer je aanklopt bij het OCMW voor steun, word je ontvangen door een maatschappelijk werker. Om je steunvraag goed te begrijpen voert de maatschappelijk werker een sociaal onderzoek uit. Via het sociaal onderzoek wordt nagegaan wat je problemen zijn en wat de oorsprong ervan is. Samen wordt er naar een oplossing gezocht.

De wegwijz in het sociaal onderzoek legt in 9 stappen uit wat je moet weten over het sociaal onderzoek.

1 WAT IS HET SOCIAAL ONDERZOEK?

Het sociaal onderzoek laat de maatschappelijk werker toe om alle informatie te verzamelen nuttig voor het beantwoorden van je steunvraag. Op basis van de vergaarde informatie stelt de maatschappelijk werker een sociaal verslag op. Vervolgens maakt de maatschappelijk werker een voorstel van steun op.

2 WAAROM HET SOCIAAL ONDERZOEK?

Het doel van het sociaal onderzoek is:

- Enerzijds nagaan of de toekenningsvoorwaarden voor je steunvraag vervuld zijn;
- Anderzijds de meest gepaste middelen bepalen om te beantwoorden aan je steunvraag. Dit wil zeggen dat de steun niet louter van financiële aard moet zijn. De hulp kan ook een bemiddeling zijn (vb. met de huiseigenaar), budgetbeheer; meehelpen in het zetten van stappen richting werk, ...

Binnen het sociaal onderzoek wordt nagegaan hoe het best aan je steunvraag beantwoord wordt, dit met als doel iedereen in staat te stellen een menswaardig leven te leiden.

WIE VOERT HET SOCIAAL ONDERZOEK UIT?

Vermits de maatschappelijk werker binnen het OCMW de professional is die de gepaste opleiding genoot, is dit de enige die bevoegd is om het sociaal onderzoek uit te voeren.

Het feit dat het sociaal onderzoek uitgevoerd wordt door een maatschappelijk werker zorgt ervoor dat dit professioneel gebeurt, in een klimaat van vertrouwen, zonder vooroordelen, met respect voor je waarden, je levenskader en -overtuiging. De maatschappelijk werker is gebonden door het beroepsgeheim.

Het sociaal onderzoek kan niet uitgevoerd worden door een administratief personeelslid noch door de voorzitter van het OCMW.

HOE VOERT DE MAATSCHAPPELIJK WERKER HET SOCIAAL ONDERZOEK UIT?

Er zijn verschillende manieren om het sociaal onderzoek uit te voeren:

- Een persoonlijk gesprek. Dit is de start van het sociaal onderzoek. Je kan tijdens dit gesprek je problemen en steunvraag uitleggen. De maatschappelijke werker zal je vragen stellen om goed te begrijpen wat je problemen en de oorzaken ervan zijn.
- Een bezoek bij je thuis. Een huisbezoek is voorzien maar kan enkel nadat hiervoor een afspraak is vastgelegd.

Dit huisbezoek is positief en nuttig want:

- De maatschappelijk werker bespreekt samen met je de problemen en moeilijkheden, in een omgeving die je bekend is en waarin je op je gemak voelt om te praten;
- De maatschappelijk werker kan zich een beter beeld vormen van je levensomstandigheden en je staat van behoefte. Het bezoek gebeurt met respect voor je privéleven. Het bezoek wordt uitgevoerd in het kader van de vertrouwensrelatie tussen de maatschappelijk werker en de aanvrager. Dit verhindert niet dat de maatschappelijk werker een controlefunctie heeft om vast te stellen of de steunaanvrager (nog steeds) voldoet aan de toekenningsvoorwaarden van de (gevraagde) steun;

- De maatschappelijk werker controleert of je wel degelijk op het adres woont dat je hebt opgegeven;
 - Je wint tijd, want over het algemeen heb je alle papieren in huis die de maatschappelijk werker nodig heeft;
 - Je verliest geen tijd in de wachtzaal van het OCMW;
 - Je bent vrij om de toegang van de maatschappelijk werker tot je woning te weigeren. Indien dit zo is, leg je hem uit wat de reden hiervoor is, dit wordt opgenomen in het sociaal verslag.
- Het huisbezoek maakt integraal deel uit van het sociaal onderzoek.
 - De maatschappelijk werker kan contact opnemen met verschillende instanties of andere professionals. Voorbeelden hiervan zijn: RVA, andere OCMW's, notaris, deurwaarder, nachtopvang, huiseigenaar, ...
 - De maatschappelijk werker raadpleegt de stromen van de kruispuntbank van de sociale zekerheid. Dit is een databank waarin informatie kan gecontroleerd worden met betrekking tot je situatie:
 - kinderbijslag,
 - werkloosheidsuitkering,
 - pensioen als persoon met een handicap,
 - pensioen,
 - ziekenfonds,
 - kadastraal inkomen, wanneer je huiseigenaar bent,
 - bepaalde fiscale gegevens,
 - informatie over je werksituatie (inclusief uitzendarbeid of zelfstandige),
 - het juiste adres bij de gemeente en je gezinssamenstelling,
 - ...

5 WAT IS DE INHOUD VAN HET SOCIAAL ONDERZOEK?

Wanneer de maatschappelijk werker alle informatie heeft verzameld, wordt het sociaal verslag opgesteld. Hierin wordt enkel de informatie opgenomen die nodig is bij de besluitvorming, zonder elementen te vergeten of te verbergen. De maatschappelijk werker zal geen zaken vermelden die geen verband houden met je steunvraag.

Het verslag wordt beëindigd met een voorstel tot steunverlening. Wanneer het gaat om een som geld zal de maatschappelijk werker het bedrag vermelden. Wanneer het gaat om een andere vorm van steun, zal de maatschappelijk werker uitleggen waaruit de steun bestaat.

MOET IK MEEWERKEN AAN HET SOCIAAL ONDERZOEK?

Je deelname aan het sociaal onderzoek is essentieel en vormt de basis van de vertrouwensrelatie die ontwikkeld wordt met de maatschappelijk werker. Goede en correcte informatie verstrekken aan de maatschappelijk werker is fundamenteel voor de vertrouwensrelatie. Zoals eerder aangehaald, heeft de maatschappelijk werker de middelen om de informatie die je verstrekt te controleren, meer bepaald door de stromen van de kruispuntbank van de sociale zekerheid te raadplegen. Je bent verplicht om alle nuttige inlichtingen te verstrekken over je situatie en het OCMW in te lichten over elk nieuw element dat een impact heeft op de steun die je wordt toegekend.

VOOR WIE IS HET SOCIAAL ONDERZOEK BESTEMD?

Het verslag van sociaal onderzoek is enkel bestemd voor professionals die allemaal gebonden zijn door het beroepsgeheim en door vertrouwelijkheid:

- In eerste instantie is het sociaal verslag bestemd voor de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn of het bijzonder comité voor de sociale dienst. Zij nemen de beslissing tot steun. Het is niet de maatschappelijk werker die de beslissing neemt. De maatschappelijk werker maakt een steunvoorstel op voor de leden van de raad, zij zijn de enigen die beslissen om de steun al of niet toe te kennen;
- Daarnaast wordt het sociaal verslag gebruikt binnen de sociale dienst. Het verslag dient als geheugensteuntje voor de maatschappelijk werker die verantwoordelijk is voor je dossier en moet ook de uitwisseling van informatie mogelijk maken met de collega's van de sociale dienst die je dossier beheren wanneer de maatschappelijk werker afwezig is;
- In de derde plaats moet het ervoor zorgen dat de inspectiediensten die het OCMW controleren na kunnen gaan of de beslissingen tot steun wettelijk en sociaal aanvaardbaar zijn;
- Tot slot, indien je beslist om in beroep te gaan tegen de OCMW beslissing wordt het sociaal verslag overgemaakt aan de arbeidsrechtbank. De rechter en het Arbeidsauditoraat zullen er kennis van nemen en kunnen zich op het sociaal verslag baseren bij het nemen van hun beslissing.

WANNEER IS HET SOCIAAL ONDERZOEK NODIG?

Het sociaal onderzoek is noodzakelijk en verplicht wanneer je een steunvraag indient bij het OCMW.

Het wordt afgewerkt binnen de maand volgend op je steunvraag.

Het sociaal onderzoek moet bijgewerkt worden als je situatie wijzigt. Voorbeelden hiervan zijn: je verhuist, je verlaat je echtgenoot, je vindt werk, je kind verlaat het huishouden, ... In het kader van de vertrouwensrelatie met je maatschappelijk werker, moet je deze wijzigingen zo vlug mogelijk laten weten.

Indien je leefloon ontvangt, moet het sociaal onderzoek minstens één maal per jaar vernieuwd worden, ook wanneer je situatie niet is gewijzigd.

De raad voor maatschappelijk welzijn kan de maatschappelijk werker altijd vragen om het sociaal onderzoek bij te werken.

Een maatschappelijk werker kan het actualiseren van het sociaal onderzoek niet aangrijpen om de toegekende steun te blokkeren. Enkel op basis van een beslissing tot intrekking van de steun door de raad voor maatschappelijk welzijn kan de steuntoekenning stopgezet worden.

Elke beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn moet per brief worden meegedeeld. De argumenten waarop de beslissing is gebaseerd moeten aan je worden uitgelegd, indien je hiermee niet akkoord gaat, kan je in beroep gaan.

MAG IK HET VERSLAG VAN HET SOCIAAL ONDERZOEK LEZEN?

Ja, je mag kennis nemen van de inhoud van het sociaal verslag en van het steunvoorstel dat de maatschappelijk werker heeft geformuleerd. De maatschappelijk werker kan je vragen om dit verslag te ondertekenen “voor kennisname”.

Ondertekenen “voor kennisname” wil niet zeggen dat je automatisch akkoord gaat met de inhoud van het verslag. Dit betekent dat je het verslag hebt gelezen.

De maatschappelijk werker moet vermelden wanneer (dag, uur en plaats) de raad voor maatschappelijk welzijn een beslissing neemt in verband met je dossier, want, indien je dit wenst, kan je zelf je situatie bepleiten tijdens deze vergadering van de raad (dit is een “auditie” bij de raad).

Colofon

Deze brochure is een uitgave van POD Maatschappelijke Integratie.
<http://www.mi-is.be>

Eindnoot

Verantwoordelijke uitgever: Julien Van Geertsom, Koning Albert II-laan 30, 1000 Brussel
Vormgeving en opmaak: Commotie (www.commotie.be)
Deze publicatie mag vrij verveelvoudigd en verdeeld worden.

“WEGWIJS IN”

Brochure uitgewerkt in samenwerking met het ESF project ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. Een uitgave van POD Maatschappelijke Integratie

De POD MI is een overheidsdienst die ernaar streeft een menswaardig bestaan te waarborgen aan alle personen.

<http://www.mi-is.be>

POD MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE
BETER SAMEN LEVEN
SPP INTÉGRATION SOCIALE
MIEUX VIVRE ENSEMBLE

